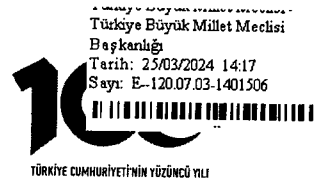

T.C.
TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

Sayı : E-54045643-610-13664151

Konu : Soru Önergesi (7/9474)

7/9474
GK 105

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi : 19.02.2024 tarihli ve 43452547-120.07.04-1383435 sayılı yazınız.

İlgi yazı ekinde alınan, Konya Milletvekili Sayın Ünal KARAMAN'a ait 7/9474 esas nolu yazılı soru önergesine ilişkin Bakanlığımızın cevabi görüşü ekte sunulmaktadır.
Bilgilerinize arz ederim.

İbrahim YUMAKLI
Bakan

Ek: Cevabi Görüş (7/9474) (2 Sayfa)

T.C.
TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

**KONYA MİLLETVEKİLİ SAYIN ÜNAL KARAMAN'A AİT 7/9474 ESAS
NUMARALI YAZILI SORU ÖNERGESİNE DAİR CEVAPLAR**

Kestane gal arısının sürveyi, tespiti, yayılmasının engellenmesi ve mücadelesine yönelik alınacak tedbirleri içeren 17.06.2014 tarihli ve 29033 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan "Anı Meşe Ölümü ve Çam Çıralı Kanseri Hastalığı ile Turunçgil Uzun Antenli Böceği ve Kestane Gal Arısı Mücadelesi Hakkında Yönetmelik" kapsamında çalışmalar yürütülmektedir.

Ayrıca "Bitki Pasaportu Sistemi ve Operatörlerin Kayıt Altına Alınması Hakkında Yönetmelik" kapsamında kestane fidanlıklarında kontroller yapılmaktadır.

Kestane üretim alanlarında Kestane Gal Arısı sürveyinin yapılabilmesi için Kestane Gal Arısı (*Dryocosmus kuriphilus*) Sürvey Talimatı ve zararlı organizmanın tanınmasına yönelik liflet hazırlanarak il tarım ve orman müdürlüklerimize gönderilmiştir.

Çeşitli sebeplerle kuruyan kestane ağaçlarının yerine yenileri dikilmektedir. Ayrıca ülkemizde gelir getirici tür ağaçlandırma çalışmaları kapsamında 2015-2023 yılları arasında 118 köyde 1.254 hektar alanda 341.068 adet kestane fidanı toprakla buluşturulmuştur.

Kuruyan ağaçlar hastalık nedeniyle kurumuş ise etrafındaki diğer ağaçlara hastalık bulaşmaması amacıyla hemen kesilerek ormandan uzaklaştırılmaktadır. Kestane Dal Kanseri ve Kestane Kök Çürüklüğü hastalıklarında laboratuvarla incelemelere göre hastalık tespiti yapılmakta ve ağaç kurumadan müdahale yapılmaktadır. Kök çürüklüğü mantarı toprakta en az 5 yıl kalması nedeniyle bu sürede sahalar gözlenmektedir.

Böcek ve mantar hastalığının yayılması rüzgârların etkisiyle de olabilmektedir. Hastalığı önlemek amacıyla kestane yetiştirilen bölgelerde bilgilendirme toplantıları yapılmış, köylere kitapçık ve broşürler dağıtılmıştır. Ayrıca ormanlarımız tüm hastalıklara karşı planlı bir şekilde kontrol edilmektedir. Herhangi bir hastalıkla veya zararlıyla karşılaşıldığı zaman mücadele projeleri hazırlanmaktadır.

Kestane Gal Arısı, Çin kökenli bir böcektir. Ülkemize ilk gelişi 2014 yılında Yalova'da yapılan tespitle belirlenmiştir. Kestane Gal Arısı çoğunlukla bulaşık kesilmiş dal, sürgün ve tomurcuk gibi bitki materyallerinin insan eliyle bir yerden bir yere taşınması ile yayılmaktadır. Doğal yolla yayılması ise rüzgâr yoluyla ve Mayıs ayı sonundan Temmuz ayı sonuna kadar olan ergin dişi uçuşlarıyla olmaktadır. İnsan kaynaklı bulaşmaların önlenmesi için çiftçi eğitimleri verilmektedir.

Kestane Dal Kanseri hastalığının sporları; rüzgâr, yağmur, su, böcek, hava yolu ve kuşlarla taşınarak, ağaçlarda açılmış yaralardan girip, kambiyum ve canlı odunda gelişmektedir. Dalda oluşmuşsa dalın üst kısmını, gövdede oluşmuşsa önce yüksek dallardan başlayarak ağacın tamamını kurutmaktadır. Hastalıklı sahalardan aşı kalemi, fidan vb. alınması da hastalığı yaymaktadır.

Kestane ağacı hastalıkları ve zararlıları ile mücadele çalışması olarak;

- Kestane Dal Kanseri Hastalığı:

Bolu ve Artvin Orman Bölge Müdürlüklerinde kurulan laboratuvarlarda faydalı virüs (Hypovirulent) üretilmektedir. 2023 yılında Aydın Adnan Menderes Üniversitesi Ziraat Fakültesi Bitki Koruma Anabilim Dalı ile ortak çalışma yaparak İzmir Orman Bölge Müdürlüğü'nde de faydalı virüs üretimi üzerine çalışmalara başlanmıştır. Ülkemizdeki farklı uyum gruplarının belirlenmesi ve buna göre Hypovirulent üretimi önem arz etmektedir.

T.C.
TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

- Kestane Kök Çürüklüğü Hastalığı:

Kök çürüklüğü mantarı öldürücü bir mantar olup bitki destekleyiciler ile ağaçlar güçlendirilmeye çalışılmaktadır. İlaçlama ile hastalığı durdurmak mümkün değildir. Bu nedenle ormanlarda kök çürüklüğü mantarı ile mücadelede sanitasyon tedbirleri uygulanmakta ve hasta ağaçlar ortamdan uzaklaştırılarak imha edilmektedir.

- Kestane Gal Arısı Zararlısı:

Kestane Gal Arısı ile mücadeleye ilk defa Yalova'da kurulan faydalı üretim istasyonunda başlanılmış, daha sonra Bursa, Sakarya, İzmir, Zonguldak, Kütahya, Artvin, Kastamonu, Giresun, Trabzon, Sinop, Balıkesir, İstanbul, Bolu ve Muğla illerinde de kurularak faydalı üretim istasyonu sayısı 15'e çıkarılmıştır. 2023 yılında 83.966 adet, 2015-2023 yılları arasında ise toplam 151.803 adet *Torymus sinensis* ergini üretilerek zararlının görüldüğü kestane ormanlarına bırakılma suretiyle yerleştirme çalışması yapılmıştır.

ORKÖY faaliyetlerimizle "Fenni Arıcılık" kredi ve hibe destekleri kapsamında 2003-2023 yılları arasında 7.026 aileye 569,1 milyon TL destek verilmiştir. Ayrıca bölgesel özelliklerine göre mevcut kestane ormanlarından veya ağaçlandırma yoluyla kestane balı üretimine imkân sağlayacak orman alanlarında bal ormanları kurmak suretiyle arıcılarımız dolaylı olarak desteklenmektedir.